

BOSHLANG'ICH SINFLARDA INGLIZ TILINI O'QITISH METODIKASI

Ochilova Yulduz

“Iqtisodiyot va Pedagogika” universiteti 2-kurs talabasi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.11057926>

Annotatsiya. Hozirgi dunyo globallasuvi jarayoni insonlardan o'z ona tilidan tashqari yana bir necha xorijiy tillarni o'rganishni taqozo qilmoqda. Ushbu maqolada boshlang'ich sinflarda o'quvchilarning til o'rganishga bo'lgan qiziqishini oshirish uchun chet tili o'qitishning samarali, zamonaviy va innovatsion metodlari haqida to'xtalib o'tiladi.

Kalit so'zlar: chet tillari, qiziqarli o'yinlar, lingvistik kapital, boshlang'ich sinflar, zamonaviy innovatsion metodlar.

МЕТОДИКА ПРЕПОДАВАНИЯ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА В НАЧАЛЬНЫХ КЛАССАХ

Аннотация. Процесс глобализации современного мира требует от людей изучения нескольких иностранных языков помимо родного. В этой статье обсуждаются эффективные, современные и действенные методы преподавания иностранного языка для повышения интереса учащихся к изучению языка в начальных классах.

Ключевые слова: иностранные языки, смешанная техника, интересные игры, начальные классы, современные инновационные методики, пантомима.

METHODOLOGY OF TEACHING ENGLISH IN PRIMARY CLASSES

Abstract. The globalization process of the current world requires people to learn several foreign languages in addition to their mother tongue. In this article, effective, modern and effective methods of foreign language teaching to increase students' interest in language learning in primary grades are discussed.

Keywords: foreign languages, mixed media, interesting games, primary school, modern innovative methods, pantomime.

Bugungi kunda dunyo aholisining qariyb 60 foizi ikki yoki undan ortiq tillarda so'zlasha olishi barchaga ma'lum. Jahonda globallasuv jarayonlarini tezlashtirish, erkin bozor munosabatlariga o'tish va ishlab chiqarishga yuqori texnologiyalarni joriy etishning rag'batlantirilishi «lingvistik kapital»ga, ya'ni chet tillarni (ayniqsa, ingliz tilini) mukammal egallagan mutaxassislariga ehtiyojni kuchaytirmoqda. Tadqiqotlar hozirgi kunda ushbu jarayonni erta yoshda, asosan boshlang'ich sinf o'quvchilarida boshlash yaxshi samara berishini ko'rsatmoqda va amalda qo'llashmoqda. Boshlang'ich sinf o'quvchilariga ta'lim-tarbiya berishda eng asosiy vazifalardan biri o'quvchilarga ona tilini o'rgatish bilan bir qatorda xorijiy tillarni o'rgatish, shu nuqtayi nazardan ingliz tilini o'rgatishdir. O'quvchini ingliz tiliga qiziqтира olish, ingliz tilida nutqni rivojlantirish, nutqiy munosabatga muomalaga o'rgatishdir.

Hozirgi kunda yurtimizda ham ushbu masalaga jiddiy e'tibor qaratilib, xorijiy tillarni o'qitishda dunyoning yetakchi tashkilot va oliygohlari bilan hamkorlikda yangicha yondashuv asosida dasturlar ishlab chiqarilmoqda.

Zamonaviy boshlang'ich ta'limdagi eng asosiy va ijobiy o'zgarishlarga sabab bo'lgan qarorlardan biri bu O'zbekiston Respublikasi Birinchi Prezidentining 2012-yil 10-dekabrda "Chet tillarni o'rganish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" PQ-1875-

sonli Qaroridir. Ushbu qarorga muvofiq chet tillarini, asosan, ingliz tilini boshlang'ich sinfdan boshlab o'rgatish, ularni chet tillarini o'rgatishga bo'lgan qiziqishini yanada oshirish uchun barcha umumta'lim maktablarda 1-sinfdan boshlab ingliz tili darslarini turli xil qiziqarli o'yinlar tarzida o'qitish va shu bilan birga o'quvchilarning og'zaki nutqini ham rivojlantirish, 2-sinfdan boshlab esa, alifbo, o'qish va grammatikani o'qitishni zamonaviy, innovatsion usullar orqali o'tish bosqichma-bosqich boshlandi. So'nggi paytlarda ingliz tilini o'rganadigan har qanday yoshdagi odamlar soni juda ko'paymoqda. Buning sababi, hayot jarayonida ingliz tilini bilmasdan yashash qiyinlashib bormoqda. Ammo til o'rganish ham yosh davrlariga bog'liq. Hatto, olimlar bolalar kattalarga nisbatan tilni tez va oson o'zlashtirishni isbotlashgan. Bolalarda til o'rganishga bo'lgan tabiiy moyillik, ularda taqlid qilish xususiyati kuchli ekanligi, kattalarga qaraganda bolalar vaqtining ko'pligi va o'rgangan ma'lumotlarni tez xotirada saqlashi buning asosiy sabablaridandir. Yana shunga e'tibor qaratish kerakki, 6-7 yoshdagi bolalar ma'lumotlar ma'nosini tushinib emas, uni mexanik tarzda yodlaydi. Shuning uchun ham ingliz tilini o'rganayotgan boshlang'ich sinf o'quvchilariga tilni o'rgatishni grammatik tushuncha berishdan boshlamaslik zarur. Aks holda chet tilini o'rgatishning dastlabki qadamidanoq bolani charchatishi va til o'rganishga bo'lgan qiziqishini susaytirip qo'yishi mumkin.

Shuning uchun ham boshlang'ich sinflarga ingliz tilini mazmunli va qiziqarli o'rgatish uchun quyidagi innovatsion metodlardan foydalanish mumkin :

- Ko'rish orqali eslab qolish;
- Qo'shiq va she'rlar orqali tushinish;
- Multfilmlar orqali o'rgatish;
- Qiziqarli o'yinlar orqali o'rganish;
- Sezgi a'zolar orqali o'rganish.

Bolalar maktab ostonasiga ijobiy (jismonan chiniquqan, tirishqoq va shijoatli, kirishimli) va salbiy (tortinchoq, injiq, o'jar, qaysar, kamgap) individual xususiyatlari bilan qadam qo'yishadi. Shuningdek tashqi qo'zg'atuvchilarga nisbatan ta'sirlanishlari bilan ham bir-birlaridan ajralib turishadi. Masalan, ba'zi o'quvchilar musiqadan zavqlanishadi, ba'zilar ranglardan, ayrimlari esa hamon tasavvurlaridagi ertaklar olamida yashaydi. Shuning uchun boshlang'ich sinf o'qituvchilari mashg'ulot davomida metodlarni qo'llashda bolalarning xarakteriga ham alohida e'tibor qaratishi lozim.

Bilamizki, bolalar qiziquvchan ular bir xillikdan tez zerikadi. Shuning uchun o'qituvchi doimo bir xil usullardan foydalangan holda dars o'tishi emas, balki bunday usullarni o'zgartirib, yangilab dars o'tishi lozim. Aks holda bolalar o'qituvchining qanday dars o'tishini fahmlab olishadi va bunga tayyorgarlik ko'rishadi. Usullarni yangilab dars o'tish bolalarning intilishlarini oshiradi.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarini baholashning zamonaviy yondashuvlari

Kichik maktab yoshidagi o'quvchilar o'quv foliyati davomidagi muvaffaqiyatlari bilan atrofda gilarda ijobiy taassurot qoldirishga moyil bo'lishadi. Bunday moyillik muvaffaqiyatga erishish ishtiyoqini kuchaytiradi. Muvaffaqiyat boshlang'ich sinf o'quvchilarining predmetga nisbatan qiziqish va uni o'rganishga motivatsiyasini oshirishda muhim omil sanaladi. Ma'lumki chet tildan bilim, malaka va ko'nikmalarni egallanganligini aniqlashning me'yorlarga va mezonlarga asoslanadigan yondashuvlari mavjud. Me'yoriy yondashuvda o'quvchi bilimi dasturiy

talablar asosida yoki sinfning oʻrtacha koʻrsatkichiga nisbatan baholanadi. Lekin boshlangʻich sinf oʻquvchilari baholashda ularning individual koʻrsatkichlarini inobatga oladigan, raqobatchilik kayfiyatidan xoli va motivatsiyasini oshiradigan bolaparvar baholash maqsadga muvofiq. Kichik maktab yoshidagi oʻquvchi baholarga nisbatan oʻta taʼsirchan boʻladi va “sen buni yomon bajarding” mazmunidagi tanbehni “sen yomonsan” deya qabul qilishadi. Shuning uchun oʻquvchilar bilimni baholashda dastlabki oʻzlashtirish koʻrsatkichi bilan qayd etilgan natija orasidagi farq inobatga olinishi lozim. Oʻquvchining eng kichik yutugʻi ham “Balli, sen bugun avvalgidan tezroq oʻqiyapsan”, “Sen chiroyli gapiryapsan, muvaffaqiyatingdan xursandman” tarzida eʼtirof etilishi kerak. Bunday ragʻbat oʻquvchini ilhomlantiradi va oʻquv predmetiga nisbatan qiziqishini oshiradi.

Xulosa qilib aytganda, kichik yoshdagi bolalarga til oʻrgatish majburiyat sifatida emas, qiziqarli mashgʻulot tarzida olib borilishi, bir necha samarali usullardan foydalanib dars oʻtish ularning kelajakda oladigan bilimlari uchun poydevor boʻlib xizmat qilishi mumkin.

REFERENCES

1. Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining 2012-yil 10-dekabrda "Chet tillarini oʻrganish tizimini yanada takomillashtirish chora tadbirlari toʻgʻrisida"gi PQ-1875-sonli qarori.
2. Bekmuratova U. B. “Ingliz tilini oʻqitishda innovatsion texnologiyalardan foydalanish” mavzusida referat. Toshkent — 2012 yil
3. Turdaliyeva G.N "Boshlangʻich sinflarda ingliz tilini oʻqitishda zamonaviy yondashuvlar va innovatsiyalar"// 2020
4. Chet tillarni oʻrganish tizimini yanada takomillashtirish chora –tadbirlari toʻgʻrisida (PQ-1875-son) | Xalq soʻzi gazetasi. 2012yil. 12-dekabr.
5. Vahobovna, S. G. (2024). Role of Preschool Educational Institutions in Education of a Perfect Person. EUROPEAN JOURNAL OF INNOVATION IN NONFORMAL EDUCATION, 4(3), 208-214.